

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Інь Хань

УДК 378.011.3 – 051:78

**МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕТНОХУДОЖНЬОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ З УРАХУВАННЯМ РЕГІОНАЛЬНИХ
КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ**

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
ХИЖНА Ольга Петрівна,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, Інститут мистецтв,
професор кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
РЕБРОВА Олена Євгеніївна,
Державний заклад “Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського”,
завідувач кафедри музичного виховання та хореографії;

кандидат педагогічних наук, доцент
ПОПОВИЧ Наталія Михайлівна,
Мукачівський державний університет,
завідувач кафедри педагогіки музичної освіти і
виконавського мистецтва.

Захист відбудеться 09 березня 2016 р. о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розіслано “8” лютого 2016 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Л.І. Паньків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Актуальність теми дослідження. Національна стратегія розвитку педагогічної освіти в Україні та Китаї зорієнтована на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних творчо мислити, бути мобільними в мінливих соціально-економічних умовах, навчатись упродовж усього життя. Системне вивчення сучасного світового досвіду організації освітнього процесу у суспільстві нині особливо актуальне у світлі підписання Україною Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, створення Державної Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020”, програмних документів Ради Європи, ЮНЕСКО, Закону України “Про вищу освіту”, “Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір”, Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років, які посилюють увагу до проблеми освіти та професійної підготовки в усіх сферах державного буття.

Динамічні соціально-політичні перетворення в Україні та Китаї, спрямовані на подолання дезінтеграційних процесів, сприяють децентралізації регіонів, орієнтують соціально-культурну політику на гнучке поєднання в ній загальнонаціональних і локальних інтересів. У цьому контексті досить виправданим є розгляд ідей теорії діалогу і необхідності створення умов для формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики в контексті діалогу культур і цивілізацій. Варто зазначити, що в Сорбонській (1998), Болонській (1999), Берлінській (2003) деклараціях культурне багатство, національна спадщина, мова, національні системи виховання виокремлювались як пріоритети і для фахової, і для етичної, громадянської підготовки. Збереження, пізнання, розвиток національної культури якраз і є тим чинником, що разом з іншими формують світове культурне багатство.

Вивчення проблеми етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики в науковій літературі здійснювалось з позицій удосконалення етнопедагогічного компонента фахової підготовки майбутніх учителів (Н. Батюк, В. Гаснюк, О. Гуренко, В. Євтух, Ю. Ледняк, А. Ленд’ел-Сяркевич, Л. Майковська, Г. Ніколаї, К. Маргітич, О. Реброва, Ю. Руденко, С. Садовенко, О. Хоружа, К. Яснін та ін.).

Питання полікультуралізму розглядалося в концепціях мультикультурної освіти І. Алексашенкової, О. Аракелян, Т. Поштарьової, Д. Чупалової, J. Banks, G. Gay, M. Craft, T. Lewowicki, J. Lichte, R. Marry, A. Sadowski, C. Sleeter та ін.

Китайські вчені Ван Гоань, Ван Сі, Чжен Тю Ює, Ван Дандан, Го Сяо Чень, Лу Лу, Лу Мінде, Чжі Цзінь Чжоу, Хуан Чженцзе, Лу Лу, Лу Мінде, Ян Суйжун актуалізують у своїх працях проблему створення спеціальних

робочих планів, які дозволять підвищити рівень фахової підготовки майбутніх учителів – представників усіх національностей та етносів.

Істотна зміна соціокультурної парадигми багатонаціональних країн, України і Китаю у тому числі, змушує задуматися про можливі шляхи досягнення взаєморозуміння та неконфліктного співіснування носіїв різних культур. Сучасна соціокультурна ситуація обумовлює необхідність розвитку у майбутніх педагогів здатності до самостійності та самоорганізації, готовності до співпраці, здатності до творчої діяльності, формування таких професійно значущих якостей, як толерантність, терпимість до чужої думки, вміння вести діалог, шукати і знаходити компромісні шляхи вирішення проблем.

Розгляд проблеми формування етнохудожньої підготовленості студентів з урахуванням регіональних культурних традицій висвітлює чимало проблем. Серед них – недостатня розробленість змісту регіонального компоненту етнохудожньої підготовки, слабе віддзеркалення у змісті етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики регіональних культурних традицій та історії художнього життя різних прошарків населення і релігійних конфесій. Особливо доцільно виокремити проблему, пов'язану з вузьким, одностороннім підходом до народної художньої культури та її вивченням поза широким спектром соціокультурних та інших особливостей того чи іншого регіону поліетнічної держави.

Недооцінка проблематики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики на основі регіональних культурних традицій, відсутність розгляду концептуальних підходів до моделювання системи регіональної етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики збіднюють зміст фахової підготовки майбутніх учителів музики і вимагають виокремлення ряду суперечностей, а саме:

- між розумінням загальнолюдських цінностей, ідеалів та гуманних установок, які характеризують особистість майбутнього вчителя музики, котрого чекає суспільство, та реальним поширенням антигуманних цінностей, ідеалів, мотивів та установок, що домінують у значної частини молоді;

- між узагальненими положеннями теорії мультикультурної освіти та відсутністю концептуального осмислення проблеми етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій;

- між етнічним розмаїттям музичного мистецтва і обмеженим застосуванням його кращих зразків у фаховій підготовці майбутніх учителів музики.

- між змістом традиційної фахової підготовки студентів у педагогічних університетах і розвитком етнохудожньої творчості у культурно-дозвіллевих закладах.

Недостатня теоретична і методична розробленість проблеми зумовила вибір теми дослідження: *“Методичні засади етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій”*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова з проблеми “Вдосконалення фахової та методичної підготовки вчителя музики до практичної професійної діяльності”. Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 9 від 28.02.2013 р.).

Мета дослідження: обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити методику формування етнохудожньої підготовленості студентів педагогічних університетів.

Об'єкт дослідження – фахова підготовка майбутніх учителів музики в контексті національно зорієнтованої освітньої стратегії.

Предмет дослідження – методичні засади формування етнохудожньої підготовленості студентів педагогічних університетів з урахуванням регіональних культурних традицій.

Відповідно до мети, предмета, об'єкта дослідження визначені такі **завдання:**

1) виявити історичні та культурні передумови розвитку етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики на основі взаємозв'язку загальнонаціональних і регіональних традицій;

2) розробити методичні засади етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій;

3) сформулювати вимоги до регіонального компоненту змісту фахової підготовки майбутніх учителів музики, проаналізувати ефективність найбільш типових форм організаційно-педагогічного управління і стимулювання впровадження регіональних культурних традицій у практику;

4) обґрунтувати, створити та експериментально перевірити методику формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики у системі фахової підготовки з урахуванням регіональних культурних традицій;

5) експериментально перевірити ефективність реалізації педагогічних умов та методики формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики.

Методологічними та теоретичними засадами дослідження стали концептуальні положення: філософії освіти (В. Андрущенко, Б. Гершунський, І. Зязюн, В. Кремень, В. Лутай), гуманістичної педагогіки, методології та теорії національної виховної стратегії держав України і Китаю у контексті мультикультурності (І. Бех, Є. Бондаревська, Н. Боровська, К. Іванюк, В. Карлова, М. Каган, Ю. Кулюткін, Т. Левовіцкі, А. Маслоу, М. Мід, К. Роджерс, Р. Осипець, О. Сухомлинська, В. Шульгіна, З. Ясінські, M. Galton, N. Fortaine, R. H. Lehmann, A. Maley, R. Marry, Хе Сі Ган, Чі Яньхуей); основ полікультурної освіти (О. Алексеєва, Дж. Бенкс, Дж. Гей, О. Гуренко, А. Ленд'єл-Сяркевич, Л. Каланторян, Я. Полякова, А. Садовські, Тянь Лі, Цао Ян, Чжен Тю Ює, Є. Яковлева), концепції і праці етнопсихологічної й етнокультурної проблематики (Г. Гачев, Л. Гумильов, В. Євтух, В. Крисько,

Лю Цін, Ю. Руденко, Т. Стефаненко, С. Тушилїна, С. Черепанова, М. Юрїй); музично-педагогічні дослідження музичного фольклору (Н. Батюк, М. Дмитренко, М. Лановик, Ю. Ледняк, О. Марчук, О. Отич, М. Стельмахович, С. Садовенко, І. Юсупов, Чжан Цзюнь, Чан Ліїн, Ляню Юнь, О. Шпортун); наукові праці з питань фахової підготовки вчителя (І. Зайченко, З. Курлянд, А. Ліненко, С. Сисоєва, В. Сластьонін, Л. Турищева, Хуан Чженцзе), у тому числі методичного забезпечення підготовки вчителя музики (А. Козир, О. Єременко, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Щолокова), етнохудожньої підготовки вчителя музики (Ван Дандан, Лю Цяньцян, Л. Майковська, Сунь Цзінань, Сай До Чі, Л. Тарасова, Ши Цзюнь-бо).

Методи дослідження:

- *теоретичні*: аналіз філософської, соціологічної, психолого-педагогічної, культурологічної, мистецтвознавчої, етнологічної, етнографічної, психологічної і етнопсихологічної, методичної літератури; систематизація та узагальнення отриманих теоретичних та експериментальних даних, зіставлення, інтерпретація, конкретизація, синтез отриманих даних для формування концептуальних положень досліджуваної проблеми;

- *емпіричні*: цілеспрямоване психолого-педагогічне спостереження, вивчення досвіду педагогів-практиків; інтерв'ювання, анкетування, тестування, педагогічний експеримент;

- *статистичні*: аналіз та статистична обробка отриманих експериментальних даних, відображених у формі таблиць, для фіксації результатів вимірювання та перевірки ефективності розробленої експериментальної методики.

Наукова новизна дослідження полягає в наступному:

Вперше

- науково обґрунтовано методичні засади формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики;

- виявлено механізми і функції процесу формування етнохудожньої підготовленості студентів в умовах відкритого етнохудожнього освітнього середовища;

- створено методику формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій;

- визначено педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування етнохудожньої підготовленості студентів;

- виявлено й описано рівні сформованості етнохудожньої підготовленості студентів педагогічних університетів, критерії та показники їхньої оцінки.

Подальшого розвитку дістали методичні підходи гуманістичного спрямування в системі фахової підготовки майбутніх учителів музики, пропозиції щодо шляхів удосконалення процесу формування етнохудожньої підготовленості студентів.

Практичне значення одержаних результатів визначається ефективністю запропонованої методики формування етнохудожньої

підготовленості студентів у процесі фахової підготовки. Отримані в ході дослідно-експериментальної роботи висновки можуть використовуватися для оновлення і корекції змісту чинних та створення нових навчальних програм у системі фахової підготовки майбутніх учителів музики, а також розробки практичних рекомендацій для студентів педагогічних ВНЗ.

Впровадження результатів дослідження здійснювалось у навчально-виховному процесі Інституту мистецтв НПУ імені М. П. Драгоманова (довідка № 436 від 30.05.2015); Державного закладу “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського” (довідка № 1261 від 25.05.2015); Державного вищого навчального закладу “Донбаський державний педагогічний університет” (довідка № 68-15-322 від 19.05.2015); Хенаньського класичного університету (м. Хенань, Китай) (довідка № 02 від 19.05.2015).

Апробація та впровадження результатів дисертаційного дослідження здійснювались у доповідях автора на науково-практичних конференціях: *міжнародних* – “Педагогіка і психологія, культура і мистецтво: “Слов’янське музичне мистецтво у контексті європейської культури” (Вінниця, 2013), II Міжнародній спільній українсько-американській науково-практичній конференції “Карпати-Аппалачі: Формування особистості в контексті сталого розвитку гірських регіонів”(Івано-Франківськ, 2013), “Мистецька освіта у вимірах сучасності” (Київ, 2014), “Художня освіта на межі тисячоліть: здобутки, проблеми, перспективи” (Ніжин, 2015); *всеукраїнських* – Всеукраїнській науково-практичній конференції “Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики” (Дрогобич, 2013), Всеукраїнській науково-практичній конференції-семінарі “Мистецька освіта в Україні: проблеми теорії і практики” (Київ, 2014); засіданнях кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування НПУ імені М. П. Драгоманова; щорічних звітних наукових конференціях аспірантів і викладачів Інституту мистецтв НПУ імені М. П. Драгоманова (Київ, 2012-2015).

Вірогідність і аргументованість результатів дослідження отриманих результатів і висновків, що містяться в роботі, забезпечені цілісним підходом до дослідження проблеми, застосуванням комплексу методів, адекватних об’єкту, предмету, меті, завданням і логіці дослідження, об’єктивним якісним і кількісним аналізом одержаних даних, підтверджених статистичним аналізом результатів педагогічного експерименту, особистим досвідом діяльності дисертанта у ВНЗ, наступністю і взаємопов’язаністю результатів, отриманих на різних етапах дослідження.

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено у 7-ми одноосібних публікаціях, 5 з яких надруковано у фахових виданнях з педагогіки.

Об’єм і структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками, загальних висновків, списку використаних джерел, що містить 265 найменувань (з них 18 іноземними мовами). Загальний обсяг дисертаційної роботи становить 279 сторінок, з них 199 сторінок основного

тексту. Робота містить 14 таблиць та 3 рисунки, що разом з додатками становить 49 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, стан її вивчення, визначено об'єкт, предмет, мету та завдання та методи наукового пошуку, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, відображено апробацію і впровадження результатів дослідження у педагогічну практику вищих навчальних закладів, публікації.

Перший розділ “*Теоретичні засади формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики*” на основі аналізу наукової літератури з досліджуваної проблеми з позицій філософії, психології, етнології, музикознавства, педагогіки узагальнено історико-культурні смисли етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій.

Підкреслити, що освітнє середовище ВНЗ є важливою умовою переосмислення реалій, які стрімко змінюються. Особистісний і професійний розвиток майбутнього вчителя багато в чому залежить від того, учасником якого середовища він є. Відкрите етнохудожнє освітнє середовище ВНЗ, що передбачає взаємодію з різними суб'єктами культури, розглядається як підстава формування діалогічного простору життєдіяльності особистості майбутнього вчителя музики. Результатом взаємодії майбутнього вчителя музики з таким середовищем має стати його філософсько-педагогічне кредо, що виражається у спрямованості на гуманізацію та гуманітаризацію відносин учасників освітнього процесу, які передбачають створення умов для осмислення найбільш істотних тенденцій розвитку сучасної освітньої системи та вирішення проблем позитивної інтеграції у полікультурний світовий освітній простір.

Під *етнохудожньою підготовкою майбутніх учителів музики* ми розуміємо такий аспект фахової підготовки студентів, що включає прилучення молодого покоління до етнічної, національної та світової художньої культури, розвиток на цій основі планетарної свідомості, формування готовності та вміння жити у багатокультурному середовищі.

Етнохудожня підготовленість майбутніх учителів музики розглядається з позицій культурологічного підходу до фахової підготовки і своїм корінням сягає в культуру. Ідеї культурологічного підходу докладно розробляються як у зарубіжній педагогіці, так і в дослідженнях вітчизняних дослідників (І. Балицька, М. Бахтін, М. Бердяєв, В. Біблер, Є. Бондаревська, Н. Буланкіна, Є. Добринська, В. Додонов, Г. Єлізарова, М. Каган, Д. Ліхачов, О. Мілова, А. Моль, Ю. Лотман, Я. Полякова, В. Сафонова, В. Чигир, G. Gay, M. Craft, A. Maley C. Sleeter та ін.).

Етнохудожню підготовленість майбутніх учителів музики вважаємо інтегративною характеристикою рівня професіоналізму майбутнього вчителя

музики, що відображає здатність використовувати стратегію етноцентризму в полікультурному освітньому просторі.

У результаті проведеного історико-педагогічного та соціально-педагогічного аналізу було виявлено ряд *передумов* розгортання роботи з педагогічного проектування і впровадження методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій.

Першою з них вважаємо вивчення та освоєння у сучасній практиці потенціалу вітчизняної художньо-педагогічної спадщини, значущою домінантою якої є виховання на основі національних ідеалів, національної культури, а також національні концепції організації етнохудожньої освіти, її методичного та дидактичного забезпечення.

Аналіз становлення і розвитку педагогічних концепцій національної освіти і національної школи дозволив виявити кілька етапів у розвитку даного наукового напрямку та, відповідно, визначити пріоритети національної освіти в кожен конкретно-історичний період. Зокрема, було визначено низку педагогічних парадигм національного виховання. Кожна з них відповідала визначеному етапу соціально-політичного розвитку і корелювала або з панівною політичною доктриною, або відображала певний аспект національної ідеї. В іншому випадку наукові концепції набували більш фундаментального характеру, а їхня актуальність не обмежувалася вузькими часовими рамками. Більшість зі сформованих у педагогічній науці концепцій національного виховання були віднесені до трьох типів: *православно-центристські* (орієнтовані на православні світоглядні та етичні цінності), *етноцентристські* (орієнтовані на етнонаціональні (переважно українські) моральні та культурні цінності), а також наукові підходи, спрямовані на відтворення кращих зразків західної педагогічної та художньої культури (*європоцентристські*).

Ретроспективний аналіз теорій національної освіти дозволив виокремити чотири етапи: у перший з них (X-XVI ст.) домінантним підходом була освіта, зорієнтована на точне слідування біблійним цінностям культури і християнським заповідям. Другий етап (XVII-початок XIX ст.) характеризувався переважанням педагогічних концепцій, які поєднали православні цінності, високу громадянськість, патріотизм і ретельне слідування у буденному житті прийнятим етичним нормам. На третьому етапі (друга половина XIX-початок XX ст.) як пріоритет було висунуто стратегію, що ґрунтується на відтворенні кращих рис національного характеру при цілеспрямованій роботі з нівелювання негативних етно-етичних якостей.

Особливої методологічної значущості у дослідженні набули концептуальні положення щодо педагогічних і дидактичних принципів та закономірностей розвитку національної системи освіти. До таких фундаментальних положень нами були віднесені: конкретно-історичний та етнічний характер національної школи; врахування в освітньому процесі етнодемографічних та етнопсихологічних особливостей, а також етнопедагогічних традицій жителів певного регіону; необхідність організації цілеспрямованого педагогічного

впливу в галузі етнохудожньої освіти; пріоритет краєзнавчих (народознавчих) дисциплін у освітньому процесі; домінування в основі сучасних підходів до етнохудожньої освіти відкритих інноваційних (у тому числі й регіональних) розробок, що постійно збагачуються за рахунок вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Другою передумовою є вивчення етно-етичної та етнопсихологічної специфіки, характерологічних особливостей етносу як основи формування нормативних показників у процесі педагогічного моделювання. Аналіз етичних і психологічних концепцій дозволив виявити сутнісні риси національної етики, найбільш типові характерологічні риси представників національного етносу, конкретно-історичні уявлення про духовно-моральні ідеали виховання.

Третьою передумовою розробки методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій є вивчення параметрів локального соціально-культурного середовища, етнопсихологічних особливостей представників даного соціуму та соціально-педагогічних умов розгортання інноваційної методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики.

Методика формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики покликана сприяти професійно-особистісному і особистісно-культурологічному розвитку майбутніх учителів музики і відображає базові процеси, в ході яких з'являються особистісно-значущі новоутворення, що обумовлюють здатність включення в діалоговий режим інших культур, при взаємодії з якими стають видимими і зрозумілими особливості кожної окремо взятої культури.

Формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики розглядається як особливий вид поліфонічної взаємодії концептосфер суб'єктів освітнього процесу на всіх етапах становлення і розвитку особистості майбутнього вчителя музики.

У другому розділі *“Методичні засади формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики”* представлено теоретичне осмислення досліджуваного феномена та визначені методично засади етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики. Вони полягають у: 1) *гуманітаризації* як можливості теоретично осмислити соціокультурне призначення етнохудожньої підготовки, виявити її гуманітарні компоненти, зробити особистісно зорієнтованою, суб'єктивно значущою для кожного студента; 2) *відкритості*, що передбачає здатність “передавати” і “сприймати” інноваційні ідеї, методи, технології, а також. характеризує потенціал системи етнохудожньої підготовки відображати у досить повному вигляді навколишнє соціально-культурне середовище (цілісно й дискретно) та видозмінюватися у відповідності з потребами та запитамі соціуму; 3) *безперервності*, що виражається у поступальному розвитку та збагаченні творчого потенціалу особистості, інтеграції навчальної та практичної діяльності, врахуванню особливостей структури і змісту освітніх потреб вчителя на різних стадіях його професійного розвитку, 4) *узгодженості*, що

передбачає збалансованість загальнонаціональних і регіональних освітніх інтересів й завдань, забезпечує єдність етнохудожньої підготовки та загальнокультурного розвитку особистості, дає можливість нейтралізувати явища зайвої суверенізації та спеціалізації фахової підготовки майбутніх педагогів; 5) *полідисциплінарності*, згідно з якою зміст етнохудожньої підготовки має базуватися на вивченні культурологічних та мистецтвознавчих матеріалів краєзнавчої спрямованості, етнології, історії, географії, етнопедагогіки та комплексу інших дисциплін; 6) *спадкоємності*, що забезпечує надання оптимальних умов усім учасникам освітнього процесу відповідно до рівня кваліфікації, досвіду практичної діяльності, професійних та індивідуальних потреб; 7) *індивідуально-особистісної зорієнтованості*, що передбачає неформальне, зацікавлене спілкування викладача і студента, зорієнтоване на виявлення та розвиток індивідуальності кожного студента, його самореалізацію і прояв усіх нахилів та здібностей; 8) *регіональної специфічності*, що передбачає всебічне вивчення традиційної національної культури і впровадження у зміст навчально-виховного процесу ВНЗ унікальних географічних, ландшафтно-кліматичних, історико- та соціокультурних, етносоціальних особливостей локального простору; 9) *варіативності*, яка зумовлює змістову наступність етапів етнохудожньої підготовки, а також наповнення освітнього процесу можливостями для вибору вчителем як змісту, так форм і способів освітньої діяльності.

Етнохудожня підготовка майбутніх учителів музики трактується як стадійний і цілісний у своїх елементах процес, що забезпечує поступальний розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музики. Визначені структурні (фаховий, культурологічний і особистісний) та функціональні (розвивальна, регулювальна, захисна, компенсаторна, коригувальна функції) компоненти етнохудожньої підготовленості студентів.

Складовими *фахового компонента* етнохудожньої підготовленості розглядаються: культура спілкування, технологічна (методична), інформаційна, рефлексивна культура. У свою чергу *культурологічний компонент* передбачає знання і розуміння рідної художньої культури та оволодіння художньою культурою світу. Через культуру міжнаціонального спілкування до культури безконфліктного існування. *Особистісний компонент* визначає сукупність якісних характеристик педагога, що відображають його моральну позицію, яка пронизує усі складові етнохудожньої підготовленості. Актуалізуються не лише професійний, але й культурологічний аспекти педагогічної діяльності з висуненням особистісного компоненту як стрижневого.

Компонентний склад етнохудожньої підготовленості відображає інтегративний характер, культурологічну сутність та особистісну обумовленість етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики. Нестатичність її складових відображає динаміку соціокультурних змін, які детермінують зміни будь-якого з компонентів, опосередковано впливаючи на всі інші.

У третьому розділі дисертаційного дослідження “Дослідно-експериментальна робота з формування етнохудожньої підготовленості студентів” на основі узагальнення методичних засад процесу формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики розроблено та експериментально перевірено ефективність методики етнохудожньої підготовки студентів з урахуванням регіональних культурних традицій.

Розкриття взаємозв'язку компонентів у цілісній структурі етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики дало можливість обґрунтувати критерії сформованості етнохудожньої підготовленості студентів: *мотиваційно-емоційний, когнітивний, діяльнісний*. Кожен критерій сформованості етнохудожньої підготовленості розкривається через відповідні показники, за якими можна судити про рівень її сформованості. Відповідно до визначених критеріїв та показників виокремлено три рівні сформованості досліджуваного феномена: високий, середній і низький.

Мотиваційно-емоційний критерій дозволяв уточнити характер мотивів, бажань, прагнень, потреб студентів у сфері вивчення і розвитку традицій культури регіону. За допомогою цього критерію фіксувалися особливості відносин, смаків, орієнтацій, інтересів студентів щодо вивчення художніх традицій регіону. *Когнітивний критерій* (наявність пізнавальних інтересів, обсяг теоретичних знань; ступінь прагнення до участі у різних видах художньо-творчої діяльності) спрямовувався на виявлення здатності студентів до ефективних стратегій діалогу, уміння плідно налагоджувати контакти. *Діяльнісний критерій* (міра сформованості умінь та ступінь творчих проявів у різних видах художньо-творчої діяльності) зорієнтовано на виявлення ініціативності та ініціативності студентів, здатності до педагогічної взаємодії, рефлексивного самоаналізу. На основі розроблених критеріїв була визначена рівнева характеристика сформованості етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики.

Констатувальний експеримент базувався на розроблених автором комплексних опитувальних методиках, зорієнтованих на виявлення характеристик етнохудожньої свідомості жителів регіону (провінція Хенань, Китай), їхню включеність у художньо-творчі процеси і ставлення до проблематики розгортання в регіоні системи етнохудожньої освіти. У ході дослідження встановлено, що традиційна художня культура регіону знаходиться в центрі уваги освітніх і дозвіллевих інтересів респондентів. Абсолютна більшість з них (понад 70,2%) володіють інформацією з історії та культури рідного краю, добре знають зразки місцевого фольклору, природні та історичні пам'ятки, творчість діячів мистецтва, постійно стежать за подіями культурного життя регіону. Результати опитування виявили активну включеність респондентів у процеси художньої творчості (домашнє музикування, декоративно-ужиткове мистецтво тощо).

Незважаючи на неоднозначний вплив на свідомість мешканців китайської провінції Хенань урбаністичних соціальних процесів, культури інформаційного суспільства, традиційні морально-естетичні цінності залишаються домінантними. Більше того, на протигагу тенденціям соціальної

інтернаціоналізації, глобалізації, вестернізації зростає інтерес до національної та регіональної культури, значущими стають проблеми національно-регіональної самоідентифікації та розвитку регіональної системи етнохудожньої освіти. Дослідження показало, що в сучасних умовах зберігається такий важливий елемент китайської традиційної культури, як сімейні реліквії, етичні традиції та святкова культура. Більше половини учасників опитування висловили бажання навчати дитину в школі з етнохудожнім освітнім компонентом, що свідчить про певну обізнаність учасників опитування про інноваційні етнохудожні педагогічні технології, але поки ще недостатньому їх уявленні про мету і характер етнохудожньої освіти.

Констатувальний експеримент також продемонстрував значний вплив сім'ї на процеси формування морально-естетичних уявлень українських респондентів. У тих сім'ях, де батьки систематично розповідають про історію сім'ї, про родовід, діти демонструють більш високі показники знання традиційної народної культури та володіння краєзнавчою інформацією. Опитування також показало значний вплив регіонального компоненту освітніх програм на формування етнохудожніх уявлень респондентів.

Таким чином, результати констатувального експерименту дали можливість визначити як позитивні, так і негативні соціально-педагогічні чинники, здатні суттєво впливати на удосконалення системи етнохудожньої освіти, врахування яких необхідне при проектуванні та розгортанні в регіонах етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики.

Розроблена у дослідженні методика етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики на основі регіональних культурних традицій включає в себе 4 етапи, кожен з яких має свої завдання і спрямованість педагогічної роботи:

Перший етап (інформаційно-аналітичний) – зорієнтований на освоєння студентами елементів традиційної народної художньої культури регіону на побутовому рівні. Художня діяльність на цьому рівні обмежується репродуктивним оволодінням елементарними навичками та художніми прийомами, виробленням оціночних суджень щодо досліджуваного художнього матеріалу і творчу самореалізацію студентів, засновану на відтворенні естетичних зразків.

Другий етап методики (розвивальний) окреслює понятійний рівень освоєння студентами регіональних традицій національної культури і спрямований на формування цілісної системи знань та розвиток навичок аналізу, узагальнення і критичної оцінки явищ та процесів у регіональній сфері народної художньої культури. Діяльність студентів на цьому етапі етнохудожньої підготовки спрямовується на оволодіння елементарними технологічними навичками в галузі народної художньої культури, що дозволяють з високою ефективністю копіювати, ілюструвати (у музично-сценічному і виконавському аспектах) досліджувані зразки. Другий етап методики включає також самостійну художньо-творчу діяльність студентів (у тому числі й дослідницько-етнографічну), засновану на художніх традиціях регіону.

Третій етап методики (інтеграційний) представляє собою світоглядний рівень засвоєння регіональних культурних традицій. Цей рівень передбачає знання основних концепцій, закономірностей, наукових ідей та фактів відповідних регіональних особливостей традиційної культури. Студенти оволодівають навичками пошуку та отримання інформації про традиції й тенденції розвитку художньої культури регіонів, професійними навичками ілюстрації виявленої інформації та вміннями виявити й систематизувати проблеми відродження етнокультурних традицій та етнохудожньої освіти на регіональному рівні. Художня діяльність на цьому етапі характеризується розвиненими технологічними знаннями, вміннями та навичками, що дозволяють не лише копіювати еталонні зразки, а й здійснювати професійну рефлексію, оцінно-аналітичну діяльність, а також самостійну творчу реалізацію задумів у сфері національної художньої культури.

Четвертий етап методики (самостійно-творчий) висвітлює концептуальний рівень освоєння студентами регіональних культурних традицій. Цей рівень передбачає структурування та систематизацію інформації з проблем регіональних традицій культури, виховання навичок формулювання концепцій, ідей, гіпотез, а також генерування нових ідей або проектної діяльності, що ґрунтується на інтеграції та адаптації наукової інформації до соціально-культурних умов регіону. Цей етап етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики вимагає високого рівня креативності студентів та акумулює різні прояви художньої та наукової творчості, педагогічного проектування, творчості у сфері організації та управління регіональною художньою культурою у сфері соціальних комунікацій.

Перший етап методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики присвячувався включенню студентів у виконавську діяльність, предметом якої є пісенний фольклор, твори народно-драматичного мистецтва і елементи обрядової культури. Також розвивалися навички конструювання з природних матеріалів (пісок, глина, галька тощо), формувалися навички виразного читання творів усної народної творчості – казок, примовок та інших жанрів дитячого фольклору, конструктивні вміння в галузі інтер'єру та дизайну на основі декоративного оформлення традиційного житла і костюма регіону. Майбутні вчителі музики залучалися до опанування найбільш характерними для регіонального мистецтва прийомами декоративного оформлення (кольорова гама, характерні орнаменти), елементарними навичками вишивки, плетення, розпису, ліплення. Особливу увагу на цьому етапі було приділено формуванню педагогічно доцільних естетичних і моральних оцінок, емоційних реакцій на явища і події традиційної художньої культури регіону. Педагогічно значущим стало також емоційне оцінювання процесу і результату художньої творчості. Наприклад, радість, задоволення, захоплення по відношенню до результатів художньої творчості майстрів, до зразків, виконаних педагогом, до процесу і результату власної художньої діяльності.

На другому етапі фіксувалися здатність до аналітичної, оцінної діяльності стосовно матеріалу регіональних художніх традицій; ступінь активності,

включення студентів у художньо-творчий процес, якість результатів художньо-творчої діяльності, особливості емоційних реакцій та емоційно-ціннісних суджень. Основними напрямками етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій на другому етапі є формування чітких уявлень про явища і процеси в народній художній культурі регіону, елементарних творчих технологічних навичок, що сприяють виявленню, розвитку та реалізації творчого потенціалу студентів у тих чи інших видах фахової діяльності.

Змістом регіонального освітнього компоненту на розвивальному етапі методики етапі стали: географічні (природно-кліматичні та ландшафтні) і біосферні чинники етнокультурного розвитку регіону; соціально-політичні, етнічні та демографічні процеси, що впливали на становлення та розвиток традиційної культури регіону; матеріальна культура і художня творчість народів, які населяли регіон в давнину; розвиток і взаємодія язичницького і релігійного мистецтва в регіоні; твори усної народної творчості, зафіксовані фольклористами в регіоні, їх сюжети, мотиви, найбільш характерні персонажі; музичний фольклор регіону, його сюжетна і жанрова своєрідність; традиційне декоративно-ужиткове мистецтво регіону, його стилістичні, колористичні і архітектонічні особливості, прийоми орнаменталізації; традиційна обрядово-святкова культура жителів регіону, особливості музичного та хореографічного оформлення звичаїв, обрядів і ритуалів; традиційний костюм регіону, його склад, колористичні й декоративні особливості; традиції сімейного побуту і селянського дозвілля в регіоні; літературне та музичне краєзнавство, видатні діячі культури регіону; основні пам'ятники культури і визначні пам'ятки регіону.

Змістом регіонального освітнього компонента третього (інтеграційного) етапу методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики стали: особливості художньої свідомості жителів регіону, традиційних духовно-моральних цінностей; етнографічні особливості народів, що населяли територію регіону; пам'ятки культури регіону, що відносяться до дохристиянського періоду; основні види і жанри народної художньої творчості регіону; регіональні особливості традиційного музичного, драматичного, образотворчого та хореографічного мистецтва; регіональні драматургічні і фольклористичні особливості традиційних календарно-землеробських і сімейно-побутових свят і обрядів; проблеми збирання та збереження автентичних зразків народного мистецтва регіону; місцеві традиції художніх ремесел, кращі майстри, особливості їхнього творчого почерку; вплив творчості видатних діячів культури регіону на розвиток загальнонаціональної художньої культури; особливості художньої культури та художньої творчості різних станів і соціальних верств суспільства; меценатство і спонсорство як чинники розвитку та відродження традицій художньої культури; розвиток у регіоні клубних та аматорських форм художньої творчості; особливості науково-методичної та організаторської діяльності з розвитку народної художньої культури регіону; регіональні програми збереження та відродження традицій художньої культури;

особливості навчально-виховних і творчих підходів провідних аматорських колективів регіону; особливості організації та проведення свят, фестивалів, оглядів народної творчості на регіональному рівні.

Третій етап методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики має яскраво виражену фахову спрямованість і передбачає освоєння художньо-технологічних навичок студентів, а також формування умінь і навичок здійснення наукових досліджень у галузі регіональної художньої культури, аналізу, моніторингу та обробки по отриманій інформації. У процесі третього етапу методики етнохудожньої підготовки студенти осягали вміння розробки наукових повідомлень, доповідей та рефератів.

Професіограма фахівця у цій ланці етнохудожньої підготовки передбачає активну методичну і організаторську діяльність у сфері народної художньої творчості (розробка сценаріїв, постановка художньо-масових заходів). Студенти долучалися до активної участі у комунікативних процесах, пов'язаних з пропагандою, просвітою, популяризацією цінностей регіональної художньої культури. Тому оцінка рівня освоєння студентами змісту регіонального компоненту третього (інтеграційного) етапу етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики здійснювалася за параметрами якості художньо-творчої та наукової діяльності, а також ступеня сформованості навичок організаторської та просвітницької діяльності.

Четвертий (самостійно-творчий) етап методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики на основі регіональних музичних традицій характеризується концептуальним рівнем освоєння регіонального освітнього компоненту, який включає: поняття про поліетнічні процеси в сучасній народній художній культурі; регіональні особливості семіотики народної художньої культури та орнаменталізації творів народного мистецтва; становлення і розвиток фольклористики в регіоні, естетична та мистецтвознавча діяльність видатних фольклористів на території регіону; результати сучасних експедицій філологів, етнографів та музикознавців; регіональні етнохудожні субкультури (вікові, субкультури діаспори тощо); особливості регіональної взаємодії особистісного, субкультурного та масового рівнів етнохудожньої свідомості; організаційно-педагогічна діяльність, спрямована на відродження традицій і розвиток регіональної народної художньої культури; розробка регіональних і локальних програм і проектів відродження та розвитку народної художньої культури; процеси інформатизації суспільства та їхній вплив на розвиток народної художньої культури; особливості проведення психолого-педагогічних і соціологічних досліджень, спрямованих на виявлення регіональних особливостей етнохудожньої самоідентифікації; актуальні проблеми міжрегіонального співробітництва в галузі народної художньої культури; діяльність видатних організаторів аматорської художньої творчості в регіоні; жанрова своєрідність розвитку в регіоні аматорської художньої творчості; педагогічний потенціал народної художньої культури регіону; становлення і розвиток багаторівневої спадкоємної моделі етнохудожньої освіти в регіоні; регіональні педагогічні програми розвитку художньо-творчих здібностей та формування у молодого

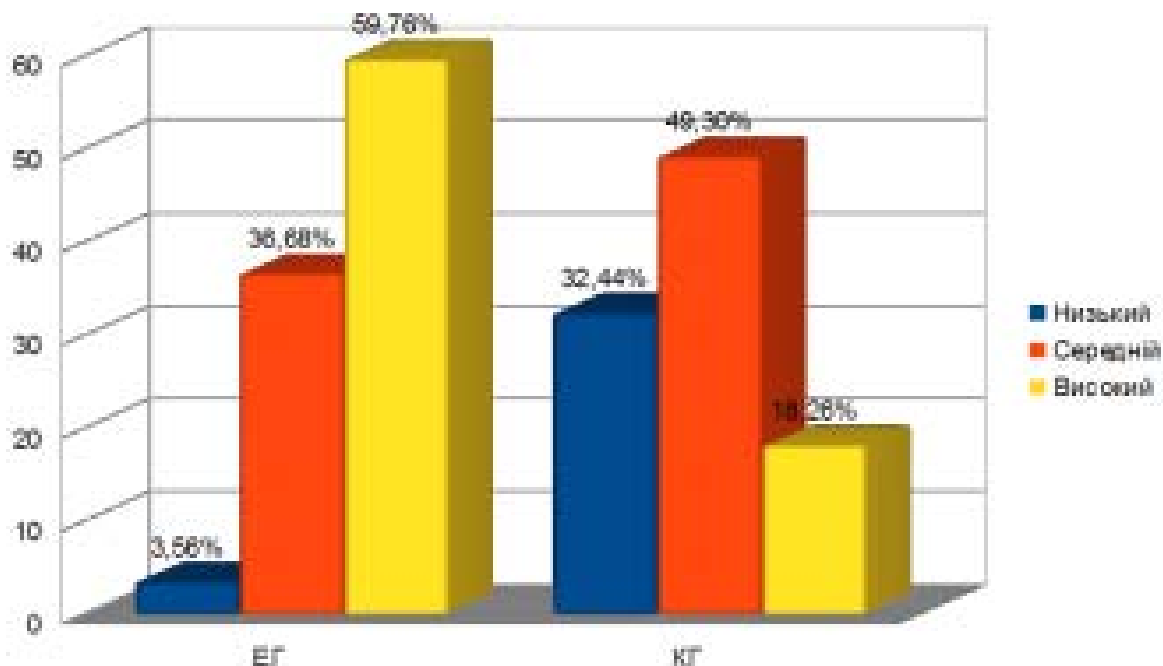
покоління духовно-моральних цінностей; методологія та технологія регіонального педагогічного проектування в сфері етнохудожньої освіти; особливості викладання народної художньої культури в освітніх установах різного рівня.

Оцінка ефективності засвоєння студентами змісту регіонального освітнього компонента етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики оцінювалися за параметрами володіння методологічними знаннями, проєктивними та методичними навичками, здатністю на високому фаховому рівні здійснювати наукові дослідження.

У процесі впровадження методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики згідно з генеральною ідеєю формувального експерименту були розроблені та впроваджені *педагогічні умови*, що дали змогу цілеспрямовано та ефективно впливати на процес формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики: стимулювання позитивних емоційних реакцій в процесі вивчення та практичної діяльності з упровадження регіональних традицій народної художньої культури у процес фахової підготовки майбутніх учителів музики; формування ціннісних орієнтації і позитивних оцінних суджень студентів щодо історико-культурних особливостей і перспектив розвитку народної художньої культури; суттєве оновлення і розширення методичного забезпечення викладання регіонального компонента етнохудожньої підготовки; створення комп'ютерного банку даних, що відображає історико-культурні особливості та сучасні тенденції розвитку народної художньої культури регіонів; розробка навчально-методичних посібників, програм спеціальних курсів і дисциплін за вибором, заснованих на регіональних особливостях традиційної художньої культури; формування у студентів потреб, інтересів, професійної спрямованості на роботу з вивчення та відродженню традицій художньої культури регіону; активне використання елементів традиційної художньої культури регіону в навчальній, художньо-творчій, виконавській, педагогічній та науково-дослідній діяльності студентів, уведення у програму фахової підготовки майбутніх учителів музики елементів художніх ремесел.

Після завершення формувального етапу дослідження для перевірки його ефективності було здійснено контрольний зріз, якісний і кількісний аналіз результатів якого дозволив констатувати суттєві позитивні зміни рівнів сформованості етнохудожньої підготовленості студентів експериментальної групи. Високий рівень сформованості етнохудожньої підготовленості студентів експериментальної групи зріс з 0,5% до 59,76%, середній з 24,26% до 36,68%. Динаміка змін у КГ істотно відрізняється. Так, високий рівень сформованості етнохудожньої підготовленості зріс з 0,42% до 18,26%, середній з 18,96% до 49,3%. Варто відмітити, що за час проведення формувального експерименту у контрольній групі значна частина респондентів залишилась на середньому та низькому рівнях, а в експериментальній групі показники низького рівня зменшились з 75,24% до 3,56%. Результати підсумкового діагностичного зрізу свідчать про значну відмінність рівнів сформованості етнохудожньої

підготовленості майбутніх учителів музики. Узагальнені кількісні показники проведеного експериментального дослідження відображені на рис. 1.

Рис. 1. Рівні сформованості етнохудожньої підготовленості студентів EG та KG на формувальному етапі педагогічного експерименту

Отже, одержані результати формувального експерименту переконливо свідчать про ефективність методики формування етнохудожньої підготовленості майбутнього вчителя музики.

Таким чином, основними шляхами оптимізації процесу етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій визначаємо: перехід від переважно галузевого до регіонального розвитку освітніх систем і відповідно до національно-регіонального управління установами етнохудожньої освіти; створення цілісної, багатоступеневої, спадкоємної системи державних і муніципальних установ етнохудожньої освіти; структурну перебудову освітніх установ різного рівня та їх інтеграцію; розробку та впровадження у зміст фахової підготовки майбутніх учителів музики регіонального компонента в якості додатку до державного стандарту; стимулювання інноваційної діяльності у сфері етнохудожньої підготовки фахівців; розвиток ініціативи і творчої самостійності студентів; вдосконалення підготовки студентів до науково-дослідної діяльності через розгортання НДРС в рамках навчальних та практичних занять.

ВИСНОВКИ

У дисертації викладено результати теоретичного узагальнення та практичного вирішення проблеми етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій, що

знайшло відображення у визначенні методичних засад означеної підготовки, розробці методики формування етнохудожньої підготовленості студентів, розкритті педагогічних чинників та педагогічних умов ефективності цього процесу, визначенні критеріїв, показників та рівнів сформованості етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики.

1. У процесі історико-культурного аналізу були виокремлені передумови розгортання роботи з педагогічного проектування і впровадження методики етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій. *Етнохудожня підготовка майбутніх учителів музики* визначена аспектом фахової підготовки студентів, що включає прилучення молодого покоління до етнічної, національної та світової художньої культури, розвиток на цій основі планетарної свідомості, формування готовності та вміння жити у багатокультурному середовищі.

2. У дослідженні обгрунтовано методичні засади етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики, які полягають у *гуманітаризації, відкритості, безперервності, узгодженості, полідисциплінарності, спадкоємності, індивідуально-особистісній зорієнтованості, регіональній специфічності, варіативності* означеної підготовки.

3. У ході дослідження сформульовано вимоги до регіонального компоненту змісту фахової підготовки майбутніх учителів музики, виявлено та проаналізовано ефективність найбільш типових форм організаційно-педагогічного управління і стимулювання впровадження регіональних культурних традицій в регіонах, до яких були віднесені: нормативно-правове регулювання; інструктування та консультування; методичне керівництво і моніторинг розвитку непрофесійної творчості; вивчення і узагальнення досвіду організаційної, педагогічної та методичної діяльності на регіональному рівні; усвідомлена репертуарна політика та забезпечення колективів навчально-методичною літературою.

Також виявлено сучасні тенденції розвитку аматорського мистецтва в регіонах, до яких можна віднести популяризацію та розвиток різних жанрів аматорського хореографічного мистецтва; організація і проведення численних фестивалів, оглядів і свят народної творчості; фольклоризацію, звернення до релігійного мистецтва і відродження історико-культурних традицій регіонів; зростання інтересу до декоративно-ужиткового мистецтва, розвиток жанрів авторської самодіяльності, тяжіння до синтезу жанрів, організацію роботи з соціальної реабілітації жителів регіону засобами народного мистецтва.

4. У дослідженні було розроблено та експериментально перевірено методику етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій, яка передбачала наступні етапи педагогічної роботи: *організаційно-інформаційний* (застосовувалися такі методи музичного навчання: бесіда, лекція, дискусія, ситуації вибору, імітаційні рольові ігри, мистецького вправлення тощо); *розвивальний* (моделювання проблемних ситуацій, аналітичний метод вивчення шедеврів пісенного фольклору, художній коментар, ілюстративне пояснення, створення ритмічно-рухових аналогій, пластичне інтонування); *інтеграційний*

(створення музично-ігрових етюдів, вокальна та інструментальна імпровізація), *самостійно-творчий* (інсценізації з опорою на методи народної педагогіки, метод створення власних варіацій українських та китайських народних пісень, етнохудожніх проєктів, портфоліо).

5. Проведена експериментальна робота довела ефективність педагогічних умов, що позитивно впливають на формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики: стимулювання позитивних емоційних реакцій в процесі вивчення та практичної діяльності з упровадження регіональних традицій народної художньої культури у процес фахової підготовки майбутніх учителів музики; формування ціннісних орієнтації і позитивних оцінних суджень студентів щодо історико-культурних особливостей і перспектив розвитку народної художньої культури; суттєве оновлення і розширення методичного забезпечення викладання регіонального компонента етнохудожньої підготовки; створення комп'ютерного банку даних, що відображає історико-культурні особливості та сучасні тенденції розвитку народної художньої культури регіонів; розробка навчально-методичних посібників, програм спеціальних курсів і дисциплін за вибором, заснованих на регіональних особливостях традиційної художньої культури; формування у студентів потреб, інтересів, професійної спрямованості на роботу з вивчення та відродження традицій художньої культури регіону; активне використання елементів традиційної художньої культури регіону в навчальній, художньо-творчій, виконавській, педагогічній та науково-дослідній діяльності студентів, введення у програму фахової підготовки майбутніх учителів музики елементів художніх ремесел.

Ефективність розробленої методики була підтверджена результатами контрольного зрізу, аналіз яких показав суттєві позитивні зрушення у сформованості етнохудожньої підготовленості респондентів експериментальної групи у порівнянні з контрольною.

Подальшої наукової розробки потребують: напрями дослідження, пов'язані зі створенням і технологічним забезпеченням функціонування в регіонах багаторівневої системи етнохудожньої освіти. Головним орієнтиром цієї роботи має стати інтеграція освітнього процесу в структурах загальноосвітньої та фахової підготовки майбутніх учителів музики.

Основні результати дослідження відображено в таких публікаціях автора:

- *Інь Хань*. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя музики як психолого-педагогічна проблема / Інь Хань // Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського : зб. наукових праць № 9-10. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2013. – С. 101-106.

- *Інь Хань*. Педагогічний потенціал етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики / Інь Хань // Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського: зб. наукових праць № 11–12. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2014. – С. 97-102.

- *Інь Хань*. Педагогічні умови удосконалення процесу етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики України та Китаю / Інь Хань // Наукові записки : [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; укл. Л. Л. Макаренко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Випуск СХХІ (121). – (Серія педагогічні та історичні науки). – С. 260-267.

- *Інь Хань*. Характеристика методики формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних музичних традицій / Інь Хань // Наукові записки : [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; упор. Л. Л. Макаренко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Випуск СХХІІІ (123). – С. 245-252. (Серія педагогічні та історичні науки).

- *Інь Хань*. Педагогічна взаємодія як важливий чинник удосконалення етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики / Інь Хань // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання : збірник наукових праць. – Випуск 15. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – С. 29-34.

- *Інь Хань*. Дослідження реформ у галузі викладання музичного мистецтва / Інь Хань // Журнал “Northern music” – “Північна музика” №10, 2014, провінція Хейлунцзян. – С. 217-218.

- *Інь Хань*. Робота над фразуванням в класі гри на скрипці / Інь Хань // Журнал “New business 2.0” – “Новій бізнес 2.0” № 32, 2014. – провінція Хенан. – С. 97-98.

АНОТАЦІЇ

Інь Хань. Методичні засади етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2016.

Дисертація містить результати дослідження методичних засад етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики з урахуванням регіональних культурних традицій.

Проаналізовано стан даної проблеми у науковій літературі, у теорії та практиці фахової підготовки студентів. Визначено загальну структуру і зміст етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики, описані особливості процесу її формування в умовах педагогічних ВНЗ.

Розроблено методику формування етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики, яка включала організаційно-інформаційний, розвивальний, інтеграційний та самостійно-творчий етапи, та визначені педагогічні умови підвищення ефективності цього процесу.

Результативність застосованої методики виявилась у позитивній динаміці рівнів сформованості етнохудожньої підготовленості студентів

експериментальної групи за всіма критеріями і показниками порівняно з контрольною.

Ключові слова: етнохудожня підготовленість, регіональний підхід, учитель музики, структура, поетапна методика, полікультурність, регіональні культурні традиції України та Китаю.

Инь Хань. Методические основы этнохудожественной подготовки будущих учителей музыки с учетом региональных культурных традиций – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика музыкального обучения / Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова. – Киев, 2016.

Диссертация содержит результаты исследования методических основ этно-художественной подготовки будущих учителей музыки с учетом региональных культурных традиций.

Проанализировано состояние данной проблемы в научной литературе, в теории и практике профессиональной подготовки студентов. Определена общая структура и содержание этнохудожественной подготовленности будущих учителей музыки, описаны особенности процесса ее формирования в условиях педагогических вузов.

Разработана методика формирования этнохудожественной подготовленности будущих учителей музыки, которая включает организационно-информационный, развивающий, интеграционный и самостоятельно-творческий этапы, определены педагогические условия повышения эффективности этого процесса.

Результативность разработанной методики проявилась в положительной динамике уровней сформированности этнохудожественной подготовленности студентов экспериментальной группы по всем критериям и показателям в сравнении с контрольной.

Ключевые слова: этнохудожественная подготовленность, региональный подход, учитель музыки, структура, поэтапная методика, поликультурность, региональные культурные традиции Украины и Китая.

Yin Han. Methodical principles the ethno and art training of the future music teachers based on regional cultural traditions. – Manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of pedagogical science, on a speciality 13.00.02 – Theory and Methods musical training / Dragomanov National Pedagogical University. – Kyiv, 2016.

The thesis contains the results of research the methodological bases the ethno and art training of the future music teachers based on the regional cultural traditions.

The state of this problem in the scientific literature, the theory and practice of students' professional training are analyzed. The general structure and content the

ethnic art training of the future music teachers are described, the features of its forming in the conditions of the pedagogical universities are described.

A methodology of forming the ethno and art training of the future music teachers which includes the organization-informational, developmental, integration and self-creative stages is described and pedagogical efficiency conditions of the process are defined.

The effectiveness of the applied methodology was proved in positive trend of the ethno and art levels of the training experimental groups students for all criteria and indicators which compared to the control group.

Keywords: ethno and art training, music teacher, structure, regional approach, phasing methods, multiculturalism, regional and cultural traditions of Ukraine and China.

Підписано до друку 08.02.2016 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Наклад 100 прим. Зам. № 024
Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.